

Žádost synů Zebedeových

Rožnov, Střítež, 13.4.2014

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Fil 2, 5 – 11

Text: Mt 20, 17 – 28

Když Ježíš šel do Jeruzaléma, vzal si stranou dvanáct učedníků a cestou jim řekl: "Hle, jdeme do Jeruzaléma a Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům; odsoudí ho na smrt a vydají pohanům, aby se mu posmívali, zbičovali ho a ukřižovali; a třetího dne bude vzkříšen." Tehdy k němu přistoupila matka synů Zebedeových se svými syny, klaněla se mu a chtěla ho o něco požádat. On jí řekl: "Co chceš?" Řekla: "Ustanov, aby tito dva synové měli místo jeden po tvé pravici a jeden po tvé levici ve tvém království." Ježíš však odpověděl: "Nevíte, oč žádáte. Můžete pít kalich, který já mám pít?" Řekli mu: "Můžeme." Práví jim: "Můj kalich budete pít, ale udělovat místa po mé pravici či levici není má věc; ta místa patří těm, jimž je připravil můj Otec." Když to uslyšelo ostatních deset, rozmrzeli se na oba bratry. Ale Ježíš si je zavolal a řekl: "Víte, že vládkové panují na národy a velící je utlačují. Ne tak bude mezi vámi: kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď vaším otrokem. Tak, jako Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé."

Tradiční perikopa na květnou neděli je příběh o vjezdu Ježíše do Jeruzaléma na oslátku, kdy zástup provolává: „Hosana Synu Davidovu“. My se ale posuňme v čase malinko před tuto událost. Na téže cestě do Jeruzaléma si Ježíš bere dvanáct učedníků stranou a říká jim: „Hle, jdeme do Jeruzaléma a Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům a odsoudí ho na smrt.“ Říká to proto, aby se nedali zmást tím následujícím triumfálním vjezdem s královskými poctami. Skandující lidé v zástupu si jistě nepředstavují takový konec, jaký předpovídá Ježíš. Lidé v zástupu prostě vítají svého populárního kazatele, na kterého jsou hrdí a pyšní se tím, že byli vždycky na jeho straně.

Je lákavé přidat se na stranu těch, kteří mají úspěch. Vidíme to v reklamách, které zvou, abychom se přidali na stranu silného finančního partnera, vidíme to v politice, kde se lidé hrnou pouze do strany, která má naději na úspěch ve volbách a když prohraje, tak ji zase opouštějí. Lidé prostě mají touhu přidat se na stranu silnějšího, u kterého se nadějeme většího zastání a pomoci. Trochu mi to připomíná pohádkovou knížku z mého dětství, ve které kocour hledal u někoho silnějšího ochranu. Nejprve se přidal k zajíci, ale když zajíce vyplašila liška, přidal se k lišce. Liška ale utekla před medvědem, a tak se přidal k medvědovi. Když se ale v lese ukázal myslivec, medvěd utekl a kocour se přidružil k myslivci. Ale ani tu pohádka nekončila. Myslivec přišel domů, kde na něj už čekala jeho žena, a ta ho poslala pro vodu. A tak pohádka logicky končí mravním naučením: Muž ji ihned poslechne, chytrý kocour už ví své. Paní je tu nad pána, u paní je ochrana. Od těch dob se kocour vine jenom kolem hospodyně. Tak to vidíte, bratři a sestry, jak to v životě chodí. Ale v evangeliu se jde ještě dál. Tam to nekončí ani u té hospodyně, ale ona sama přivádí své syny k někomu, o kom si myslí, že být v jeho blízkosti je terno.

A tady se musíme zamyslet nad jejím počínáním. Která matka by nechtěla, aby se její synové měli dobře? Matky zpravidla chtějí pro své syny to nejlepší. A často mají za to, že jsou to právě ony, kdo také nejlépe vědí, co pro jejich syny nejlepší je. A tak milá maminka přivádí k Ježíši své dva syny, Honzu a Kubu Zebedeovy. Zvláštní na tom je, že neřekne svou prosbu přímo, ale vypadá to, jako by chtěla Ježíše o něco požádat někde v ústraní. A svou žádost doplní, pokud bychom to chtěli říci pejorativně, jakýmsi poklonkovaním. Ježíš na to ale nepřistoupí a chce, aby svou žádost přednesla veřejně. A pak vyjde najevo, že chce pro své syny jakási privilegia a výhody. Anž bych se chtěl srovnávat s Ježíšem, připomnělo mi to situaci, kdy za mnou přišla nějaká maminka, abych pokřtíl jejího syna, ale přála si, abych to provedl mimo bohoslužby, protože ona do kostela nechodí a neví, jak se tam chovat. Tak jsem jí řekl, ať napřed do kostela chodí a pak to bude vědět a nebude se bát veřejného křtu.

Matka synů Zebedeových chce také jakási privilegia: „Ustanov, aby tito dva synové měli místo jeden po tvé pravici a jeden po tvé levici ve tvém království.“ My to ale, bratři a sestry, nemusíme hned chápat negativně jako snahu se vyvyšovat nad ostatní. Vezměme to prostě tak, že ona chce pro své děti to nejlepší. Chce, aby její synové byli blízko Ježíšovi. A to je přece touha všech křesťanských rodičů, aby jejich děti šly cestou Kristovou. V tom také žádný problém není. Matka synů Zebedeových se ovšem dopouští stejné chyby, jako někteří křesťanští rodiče, kteří chtějí ze svých dětí udělat křesťany jaksi shora, mocí úřední (nebo jak to nazvat). Prostě, Ježíši, ustanov, že moji synové budou ve tvém království. Ježíši, řekni, přikaz, zaříd' to. Je v tom cítit i jistá bezmoc, že my nedovedeme zařídit, aby se naše děti dostaly do království nebeského. Ale kdyby to jen šlo je tam nějak protlačit, kdyby nám Ježíš udělal protekci, to bychom rádi. Ale Ježíš říká: To není má věc. Ta místa patří těm, jimž je připravil můj Otec. Prostě, bude tam ten, kdo tam má být. Protekce u Boha neplatí.

Jenže té ženě jde ještě o víc. Chce, aby její synové seděli po Ježíšově pravici a levici. S tímto výsadním postavením souvisí i určitá moc a autorita. Možná, že už v té době vznikala mezi učedníky jistá revnivost, za níž můžeme spatřovat obraz revnivosti mezi církvemi v pozdějších staletích. Nebo je za tím nějaká triumfalistická zbožnost či teologie prosperity, která počítá jen s výhodami, jež víra v Krista přináší. Příp. je za tím chápání náboženství jako něčeho, co nám dává pocit jistoty a bezpečí. Zvláště ta poslední možnost je pro rodiče významnou

motivací k předávání víry dětem, tedy aby se nedaly na špatnou cestu, aby neskončily na šikmé ploše, aby se nechytly party, aby nezačaly drogovat atd., prostě aby se jim v životě vedlo dobře, a k tomu by mohla krásně posloužit víra v Krista. Ne vždy ale víra v Krista vede ke zrovna pohodovému životu. Psycholog Pavel Říčan v této souvislosti jednou řekl: Rodiče si myslí, že si přejí pro děti to nejlepší, když např. chtějí, aby se dítě dostalo na školy a díky tomu si zajistilo výnosné povolání nebo aby převzalo podíl v rodinné firmě. Ale co když se dítě rozhodne pro „kariéru“ zdravotní sestry, humanitárního pracovníka, misionáře apod.? Tedy pro takovou službu lidem, která nikdy nebyla výnosným byznysem. Budou mít z toho rodiče radost? K tomu totiž směřuje Ježíšova odpověď paní Zebedeové.

Ježíš na žádost o významné posty v království Božím odpovídá: „Nevíte, oč žádáte.“ V Božím království jsou hodnoty postaveny trochu jinak, než jak si to lidé představují. Na Ježíšovu otázku: „Můžete pít kalich, který já mám pít?“ odpovídají učedníci až příliš lehkovážně: „Můžeme.“ Možná se nám tu vybaví i jiné oddíly z Písma, kdy za Ježíšem šli mnozí s touhou jej následovat, ale on je z toho jakoby zrazuje poukazem na náročnost a bezpodmínečnost takového následování. Za všechny snad jen jeden citát: „Šly s ním veliké zástupy; obrátil se k nim a řekl: "Kdo přichází ke mně a nedovede se zřít svého otce a matky, své ženy a dětí, svých bratrů a sester, ano i sám sebe, nemůže být mým učedníkem. Kdo nenese svůj kříž a nejde za mnou, nemůže být mým učedníkem. Chce-li někdo z vás stavět věž, což si napřed nesedne a nespočítá náklad, má-li dost na dokončení stavby?“ Anebo si vybavíme Šimona Petra, který se dušuje: „Kdyby všichni od tebe odpadli, já nikdy ne!“ Ježíš mu odpověděl: „Amen, pravím ti, že ještě této noci, dřív než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“

Ani matka bratří Zebedeových neví, oč žádá. Opravdu si přeje pro své syny kalich, který bude pít jejich Mistr a Pán? Uvědomuje si, že nejde o opojný pohár nebeské slasti, ale o hořký kalich utrpení? Poslala by svého syna na smrt, tak jako matka ve známém Čapkově dramatu? Ta přišla o muže i o své syny a má se rozhodnout, zda posledního žijícího syna uchrání před smrtí nebo ho pošle do války, aby bránil vlast. Nakonec mu sama dává do ruky zbraň, i když ví, že ho posílá na smrt. Zatímco matka bratří Zebedeových si vůbec neuvědomuje, že ta nejvýznamější místa po Ježíšově pravici i levici jsou místa těch dvou lotrů, kteří byli ukřižováni spolu s Ježíšem. Ti skutečně měli tu čest být po Ježíšově pravici i levici. Ale stojíme o takový post? Nakonec, ani pouhé utrpení nezavdává nějaký nárok na místo v Božím království a Ježíš říká „dnes budeš se mnou v ráji“ pouze jednomu z těch lotrů.

Učedníky celá ta trapná záležitost s Jakubem a Janem včetně intervence jejich matky mrzela a zlobili se na ně. Ježíš se nezlobil. Svola učedníky a řekl: „Víte dobře, jak to ve světě chodí. Vládcové panují a velcí utlačují malé. Když byste takto uvažovali i mezi sebou, tak by to k ničemu dobrému nevedlo.“ Není špatné chtít něco velkého – ale neznamená to chtít panovat nýbrž sloužit. Neznamená to mít nad druhými moc a chtít je ovládat, ale stát se služebníkem. Matka bratří Zebedeových prokázala svým synům medvědí službu. Asi měla pocit, že jsou něco víc nebo že si zaslouží víc. Taková přání vycházejí nejčastěji z komplexu méněcennosti. Že by měli sloužit druhým, jim nejspíš připadalo ponižující. Ale vnitřně vyrovnaný člověk, člověk, který zná svou cenu, dokáže se ponížit, aniž by ho to uráželo a dovede sloužit s nadhledem. Ví, že má co nabídnout. Ježíš znal svou cenu. Svůj život nabídl jako výkupné za mnohé. V ep. Filipským to čteme podobně: Necht' je mezi vámi takové smýšlení, jako v Kristu Ježíši: Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno - na nebi, na zemi i pod zemí - a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán. Amen.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, dej, ať je při nás takové smýšlení, jako jsi měl ty. Ať nechceme zneužívat tvou moc ve svůj prospěch, ale sloužíme lidem tak, jako i ty jsi sloužil. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, prosíme tě za přicházející velikonoční svátky. Dej, ať nás rozpomínání na tvou smrt a vzkříšení vnitřně proměňuje. Dej, ať tě vírou přijímáme za svého Spasitele a Pána. Dej, ať znovu prožijeme, že ty jsi Immanuel, Bůh s námi, v našich těžkostech, bolestech, nemocích a tesknostě. Dej, ať si můžeme znovu uvědomit, že jsi nás vykoupil od hříchu, ďábla a smrti. Dej, ať dokážeme přijmout tvou lásku, když už jí nedovedeme rozumět. / Modlíme se, Pane, za ty, kteří budou slavit patrně zcela jiné Velikonoce, než jak jim rozumíme my. Modlíme se za ty, kteří budou oslavovat své svátky jara v nevázanosti, hýření a zhoubném opojení. Modlíme se, abys odpustil těm, kteří nebudou vědět, co činí. / Prosíme, dej, aby hlas církve zněl nezkreseně i přes zjevné nepřátelství společnosti vůči křesťanům v této zemi. Prosíme, dej, ať snášíme utrpení, ponížení a posměch s pokorou. Dej, ať netrpíme pro svá provinění, ale pro tvé jméno a pro svou víru. Ať netrpíme spravedlivě, nýbrž nevinně. / Modlíme se, Pane, dej, abychom dělali čest Božímu jménu, abychom hledali tvé království a činili tvou vůli. Amen.*